

SAKARIN MUOTOKUVAN PALJASTUSTILAISUUS 2.10.2023

HYVÄT YSTÄVÄT

Tänään on päivä, jolloin haluan kiittää teitä kaikkia täällä olevia ja monia muitakin, joiden kanssa olen saanut tehdä yhteistyötä elämäni varrella. Suomalaisessa luterilaisessa yhteiskunnassa työ on aina ollut erittäin tärkeä osa elämää. Kuten pitkäaikainen kansanedustaja Tyyne Leivo-Larsson otsikoi oman elämäntarinansa: "Kun se parasta on ollut, on se työtä ja vaivaa ollut."

Olen saanut tehdä elämässäni lähes kaikkea, mitä olen halunnut. Omat vanhempani ohjasivat taitavasti ensimmäisiä kouluvuosiani. Isäni oli kemisti-insinööri, joka kutsuttiin jatkosodan loppuaikoina Outokummun Harjavallan kuparitehtaalle kehittämään kuparin ja nikkelin sulatukseen uutta liekkisulatusmenetelmää. Äitini opiskeli kasvitiedettä ja farmasiaa. Hänestä tuli apteekkari. Synnyin Harjavallassa. Lauttasaassa kävin koulut.

Yhden vuoden olin vaihto-oppilaana lääkäriperheessä Michiganissa. Ylioppilaaksi tulon jälkeen kiitin vanhempiani ja sanoin jatkavani tästä eteenpäin omin voimin – tosin vanhempani takasivat opintolainani – ja siitä alkoi itsenäinen elämäni.

Tärkeimmäksi harrastukseksi kehittyi eläinten kallojen keräämisestä syntynyt ihmettely kallon kasvua ohjaavista tekijöistä. Lähdin Turkuun pyrkimään hammaslääketieteelliseen tiedekuntaan, koska kallon kasvun tutkiminen oli hammaslääkäreitten erikoisosaamista ja Turussa oli vahva koulukunta kallon kasvun tutkijoita ja osaajia.

Koulumatkallani Lauttasaassa kävelin joka päivä Suomen Punaisen Ristin Plastiikkasairaalan ohitse. Eräänä aamuna viimeisellä koululuokallani rohkenin poiketa sairaalaan tapaamaan ylilääkärinä plastiikkakirurgian professori Atso Soiviota kysyäkseni, voisinko päästä kesäksi sinne töihin. Kerroin olevani kiinnostunut kallon kasvusta. Ihmeekseni hän toivotti minut heti tervetulleeksi. Kesäkuun alussa odotin ylilääkärinä sairaalan odotustilassa. Hän tuli sinne vastaan leikkaussalivaatteissa ja tuohivirsuissa ilman leikkausmaskia ja leikkaushansikkaita hakemaan minua töihin apulaisekseen. Leikkaussalin hoitajat opastivat minut alkuun, ja siitä alkoi neljäntoista vuoden pituinen kirurgian opiskelu plastiikkakirurgien ja ortopedien kanssa.

Pääsin Invalidisäätiön ortopedisen sairaalan tutkimusyksikköön dosentti Veijo Ritsilän tutkimusryhmään. Leikkasimme entiseen junanvaunuun rakennetussa laboratoriossa pieniä nopeasti kasvavia kaninpoikasia. Rakensimme käytetyistä osista kenraali Mannerheimin sota-aikaisen adjutantin eversti O.R. Bäckmanin kanssa röntgenlaitteiston, jolla seurasimme kallon ja muitten luitten kasvua. Veijo Ritsilä tutki pitkien luitten kasvuhäiriöitä siirtämällä pienten kaninpoikasten lihasten kiinnityskohtia. Minä tutkin kallonluitten kasvua omilla menetelmilläni.

Teimme Ritsilän kanssa myös luukalvon eli periostin siirtoja pehmytkudoksiin ja luitten väleihin tutkiaksemme periostin luuta muodostavaa kykyä. Nämä tutkimukset olivat alkeellisia kantasolututkimuksia, mutta edelläkävijätutkimuksia tällä alalla. Laboratorion johtajana toimi ortopedian professori, Töölön sairaalan ylilääkäri Anders Langenskiöld, aatelismies ja hieno mies sekä ahkera skolioositutkija itsekkin.

Lopulta nuoruuden harrastuksestani, eläinten kallojen keräilystä, syntyi väitöskirjaan johtanut pohdiskelu ja tutkimustyö kallon kasvua ohjaavista tekijöistä.

Lähdin Turkuun pyrkimään hammaslääketieteelliseen tiedekuntaan, koska Turussa oli Euroopan hienoin hammaslääketieteen laitos.

Pääsin hammaslääketieteelliseen tiedekuntaan. Se oli onnenpotku, sillä hammaslääkärit olivat eniten tutkineet kallon kasvua ja Turussa oli vahva koulukunta kallon kasvun osajia ja tutkijoita. Mutta iso pettymys oli, että melkein kaikki muut sinne päässeet opiskelijat olivat tyttöjä! Pelkäsin tyttöjä, koska kahden nuoremman veljeni kanssa kasvaneena en ollut heihin tottunut. Menin tiedekuntaan neuvottelemaan asiasta ja sain vaihdettua itseni pitkälle, lääkäriksi johtaneelle puolelle.

Invalidisäätiön tutkimuslaboratorio toimi Sigrid Juseliuksen Säätiön rahoituksella. Minä kirjoittelin sinne hakemuksia ja rahaa tuli tutkimuslaboratoriolle erittäin hyvin. Esimieheni jakoivat rahat keskenään. Minä en saanut mitään paitsi sellaisen soviteosan, jolla sain kamerani kiinni mikroskooppiin. Esimiehilläni oli kymmenien vuosien ura jo takana. He olivat pitkäaikaisella työllään ansainneet apurahansa, ja he olivat erinomaisia opettajia. Mutta väitöskirjani valmistumisen jälkeen minun oman tutkimustyöni rahoitus ei enää onnistunut.

Olin perustanut Turkuun yksityisen lääkäriaseman heti lääkäriksi valmistumiseni jälkeen vuonna 1973. Alkutaistelujen jälkeen Lääkäriasema Pulssi menestyi erittäin hyvin, ja siitä kasvoi Suomen suurin yksityisessä omistuksessa oleva lääkärikeskus ja sairaala. Nyt keskityin oman lääkärikeskukseni johtamiseen ja otin tavoitteekseni perustaa säätiön, joka voisi tukea nuorten lääkäreiden tutkimustyön rahoittamista.

Myin Pulssin vuonna 2011 Terveystalolle. Sain kaupasta varallisuutta ja kysyin Jane ja Aatos Erkon säätiön hallituksen jäseniltä, paljonko tarvitaan säätiön järkevään ja turvalliseen perustamiseen. Vastaus oli 50 miljoonaa euroa. Ei minulla niin paljon rahaa ollut, mutta päätin hankkia. Luin kaiken mitä sain eteeni sijoittamisesta ja sijoitin sen jälkeen koko omaisuuteni suomalaisiin pörssiosakkeisiin. Pörssi oli silloin hyvässä asennossa ja osakkeitten arvo moninkertaistui lyhyessä ajassa.

Tämän jälkeen saatoin toteuttaa unelmani: syntyi Sakari Alhopuron säätiö.

Aluksi olin säätiön hallituksen puheenjohtaja ja professori Pentti Huovinen oli varapuheenjohtaja. Säätiön toimitusjohtajana on toiminut alusta alkaen kauppatieteen maisteri Carita Rantanen ja muina hallituksen jäseninä professori Ilppo Vuorinen ja juristi Jyri Heinonen.

Sakari Alhopuron säätiö on toiminut alusta alkaen hyvin, ja se on jakanut joka vuosi keskimäärin noin miljoona euroa apurahoina tutkijoille. Vuonna 2023 luovuin ensiksi hallituksen puheenjohtajuudesta, ja professori Pentti Huovisesta tuli uusi hallituksen puheenjohtaja. Myöhemmin luovuin myös hallituksen jäsenyydestä ja tilalleni tuli valtiotieteen maisteri, diplomaatti Saara Alhopuro.

Säätiön perustamisen jälkeen jäi vähän omaakin varallisuutta, josta lahjoitin suuria summia Turun yliopistolle. Oman elämäni tarkoitus löytyi muiden auttamisesta.

Suuret kiitokset kaikille hallituksen jäsenille tehdystä työstä ja onnea uudelle hallitukselle.

Sakari Alhopuro, Lääkintöneuvos